

Smitteforebygging

Klauvskjærer har et særlig ansvar for å minimere risikoen for å bringe smitte fra et fjøs til et annet. Dette gjøres best ved gode og systematiske arbeidsrutiner med hensyn til smittebeskyttelse.

Før besøk:

- Respekter produsenter som har spesielt høye krav til smittebeskyttelse.
- Hold deg orientert om smittestatus i området / besetningen du skal besøke.
- I vinter var det utbrudd av vinterdysenteri/ coronavirus flere steder i landet. Da gjelder følgende: Som vanlig vaskes klauvboks og utstyr i varmt vann. Deretter desinfiseres klauvboksen med f.eks. Virkon S etter hvert besøk.

Forsøk dessuten i størst mulig grad å anvende besetningens utstyr, f.eks. skjøteledninger og grimer. Benyttes egne støvler og kjeledress, skal dette, som vanlig, være vasket og rent. Ring på forhånd og forhør dere om besetningen. Besøk utsettes til 14 dg etter siste kliniske tilfelle. Hvis tvil om besetningens status, er det bedre å utsette klauvskjæringen. Uansett må man være klar over at smitten kan være i besetningen allerede, uten kliniske symptomer, fordi viruset gjerne trenger litt tid på å skape sykdom (inkubasjonstid).

Ved ankomst:

- Klauvboksen skal være rein og desinfisert
- Vinkelsliperen og annet verktøy/utstyr og kasser/emballasje til utstyr skal være grundig reingjort og ikke settes rett på fjøsgulvet (kan bruke reingjort kasse, forsekk e.l.)

- Kjeledress og hansker skal være nyvasket

Under besøket:

- Noter alle klauvlidelser i Helsekort klauv
- Informer produsenten om klauvhelse og foreslå evt. videre oppfølging ved høy forekomst av sykdom

Ved avreise:

- Støvlene vaskes med varmt vann og såpe samt desinfiseres med Virkon S el. klortabletter
- Klauvboksen høytrykk-spyles med varmt vann og såpe
- Klauvboksen desinfiseres med egnet desinfeksjonsmiddel, f.eks. Virkon S.
- Hendene vaskes med såpe og vann
- Støvlene skal være desinfiseres i vann med Virkon S, klortabletter e.l.

Det arbeides med å forbedre varslingsrutinene i TINE og i beredskapsplanen er det nå tatt inn et punkt om at klauvskjærer skal varsles ved utbrudd av og mistanke om smittsom sykdom i et område. Det henvises til listene over aktive klauvskjærere på <http://storfehelse.no/page?id=155> Det er derfor viktig at alle hjelper til å holde listene oppdaterte. Varslingssystemet for C-sjukdommer som vinterdysenteri har vært noe tilfeldig over hele landet og klauvskjærer bør derfor også i så stor grad som mulig holde seg orientert om smittestatus i området sitt.

Hva skjer?

Nordisk samling for klauvskjærere i Loen 20.9-22.9!

Sertifiseringskurs på Hvam vdg. Skole i Årnes 17.-19. oktober.

Salisylsyre

Salisylsyre pulver i bandasje er den anbefalte enkeltdyrs behandling av digital dermatitt i Danmark (bandasjen må ikke sitte lenger enn 2-3 dager). Foreløpig finnes ingen forhandler av salisylsyrepulver i Norge, men pulveret kan bestilles hos Polyvet i Vejle, Danmark:

<http://www.polyvet.dk>

Salicylsyregel er tilgjengelig i Norge (Kruses Hoof gel m/ 38% salicyre). Gelen er praktisk å bruke under Bovivet Hoof bandasje. Effekten er noe dårlig dokumentert, men erfaring fra enkeltbesetninger tyder på at slik behandling også kan være effektiv.

HELSETJENESTEN FOR
STORFE

POSTBOKS 58 - 1431 ÅS
www.storfehelse.no

For hardt beskårede klauver (Praksisnytt nr. 2 2012)

ÅSE MARGRETHE SOGSTAD, TINE RÅDGIVING/
HELSETJENESTEN FOR STORFE
TERJE FJELDAAS, NORGES VETERINÆRHØGSKOLE

Det er trist når kyr og kviger må nødslaktes eller avlives fordi klauvskjærer har beskåret for mye. I lausdriftfjøs er beskjæringen mer krevende enn i båsfjøs fordi den må tilpasses dyr som beveger seg i et mer komplekst miljø enn i båsfjøs. Klauvskjæreren gjør en svært viktig jobb med å vedlikeholde korrekt klauvform på kyrne. Men i flere tilfeller er kun forsiktig beskjæring nødvendig og enkelte kyr trenger bare en liten korrigering, som f.eks. å fjerne hornputa som gjerne dannes i den bakre delen av sålen. Det er viktigere å beskjære til korrekt form enn å slipe ned sålen for enhver pris. Det er dessuten av stor betydning for klauvskjæringen hva slags oppstillingsforhold kyrne står i. Klauvskjæringen må tilpasses forholdene og i en del tilfeller, som ved beskjæring tett før beiteslipp på beiter/drivveier som gir en del slitasje eller overflytting til nytt fjøs, må det tas høyde for at klauvene ofte slites mer enn vanlig i forbindelse med miljøskiftet. Dette gjelder

For hardt beskårede klauver. I dette tilfellet vil det ved fingertrykk kjennes som om sålen har "løsnet" fra veggen og den vil gi etter. (Foto: Terje Fjeldaas)

spesielt hvis golvet er grovt, men selv nye gummibelegg i gangarealene gir en viss klauvslitasje. Mye væte og møkk i gangarealet gjør klauvhornet mjukere og kan også medføre at klauvene slites lettere.

Det skjer at kyr blir halte kort tid etter klauvskjæring, hvorpå man finner svært

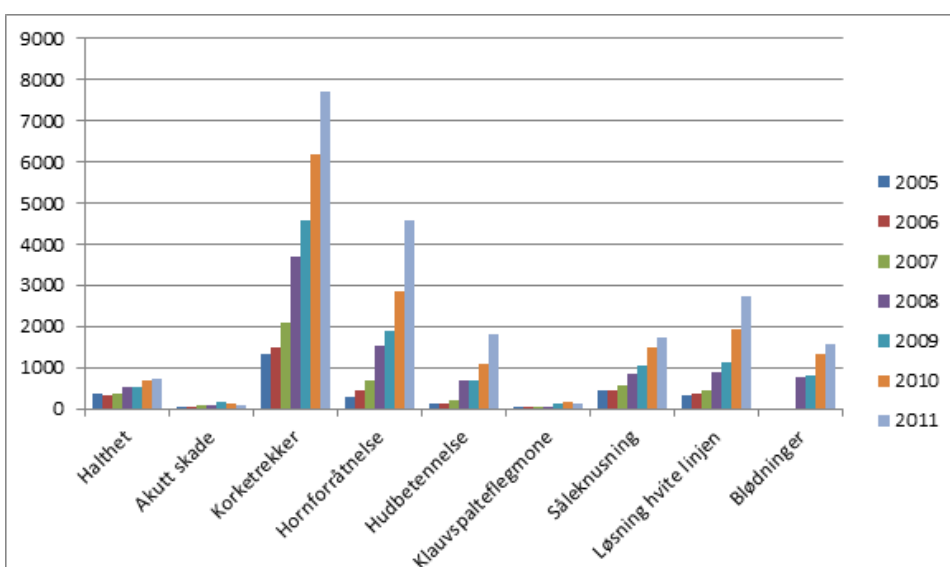
tynne såler eller løsning i tådelen av den hvite linjen (se bilde). Dette er naturlig nok svært smertefullt for kua og kan føre til byller i sålen eller den hvite linjen. Slike kyr blir halte, får vanligvis feber og går tydelig ned i melkeytelse. Infeksjonen i klauva kan gripe over på klauvbeinet og medføre at avliving eller nødslakt kan bli eneste utvei.

Rapporteringer 2011

Innrapporteringer fra klauvskjæring øker fortsatt jevnt og trutt. Inkludert normale klauver, økte innrapporterte klauvskjæringshendelser også i 2011 med ca. 7 000 til ca. 70 000 (på klauvnivå).

Det var i 2011 innrapporteringer fra 3036 besetninger, noe som betyr at det fortsatt er en god del besetninger der det beskjæres klauver som ikke blir rapportert inn.

I 2011 var det 48 860 klauver som ble innrapportert som normale. Dette er ca. 70 % av totalen. Forsatt er koretrekkerklauv og hornforråtnelse de mest vanlige klauvlidelsene.

Her er noen råd i forbindelse med klauvskjæringen:

1. Tilpass beskjæringen etter forholdene. Det er mye bedre at klauva beskjæres til korrekt form med en noe tykk såle, enn at den er for tynn når klauvskjærer forlater garden. Hvis det er vanskelig å vurdere slitasje fra underlag i gangareal, beite og gangveier, er det best alltid å etterlate en noe tykk såle!
2. Rutinebeskjæring bør helst unngås den siste måneden før toppunktet av kalving i besetningen, men beskjæring av enkelt dyr med klauvsjukdom eller avvikende klauvform kan foretas når som helst i laktasjonen.
3. Ved overgang fra båsfjøs til nytt løsdriftfjøs bør beskjæring av dyra skje seinst 2 måneder før miljøskiftet.
4. Enkelte klauvskjærere beskjærer med for høyt tempo. Noen bestemmer seg f. eks. for at de skal ha minst 10 dyr gjennom klauvboksen per time. En slik praksis er svært uheldig fordi kvaliteten på arbeidet kan bli dårlig. En slik heseblesende arbeidsstil skaper dessuten unødvendig stress for medhjelpere og dyr.
5. Stadig flere profesjonelle klauvskjærere benytter klauvfres. Fresen beskjærer raskt og det kan fort oppstå feil klauvformer eller for tynne såler hvis man er stresset eller uoppmerksom. Dette er dessuten redskap som ikke er egnet for nybegynnere.
6. Hvis man vil undersøke klauvas lengde og sålens tykkelse, er visiterings-tangen et godt hjelpemiddel. Som hovedregel kan man si at det er tatt nok når sålen svikter under fast trykk med visiteringstangen. Hvis sålen svikter med fast fingertrykk er det tatt for mye, iallfall hvis kua er oppstallet i løsdriftfjøs med grov betong i gangarealet. Demotec har laget en gul mal som er nyttig til måling av klauvlengden og vinkelen på klauva, evt kan et målebånd benyttes. Det

Noenlunde korrekt beskåret klauv. (Foto: Ole Barup)

Kampanje 2-2-2-2012!

Klauvskjærer anbefales å bruke visiteringstang regelmessig. Dette for å sikre at sålen ikke blir for tynn. I høst ønsker Helsetjenesten for storfe i samarbeid med Norsk klauvskjærerlag å gjennomføre en kampanje der alle klauvskjærere, i minst 10 besetninger, utfører en form for egenkontroll der minst: de to første dyra som er innom klauvboksen, de to siste og to midt i får alle klauvene visitert etter avsluttet klauvskjæring. Det er nødvendig at alle som beskjærer klauver innfører en form for egenkontroll!

er lite eller ingenting å beskjære hvis klauvveggen målt fra klauvspissen langs klauvspalten til kronranda er 75 mm eller kortere.

7. Hvis det pipler blod i den hvite linjen eller man kjenner at sålen gir etter og kjennes som den har "løsnet" fra veggen på flere klauver ved beskjæring i samme besetning, har man beskåret altfor mye!
8. Profesjonelle og erfarne klauvskjærere skjærer et høyt antall kyr per sesong. De bør derfor lage seg rutiner for selvkontroll. Visiteringstanga bør benyttes til å kvalitetssikre tjukkelsen på såla etter beskjæring på f.eks. de to første dyra, to midt i beskjæringen og de to siste. Visiteringstang kan med fordel benyttes enda mer.
9. Mest mulig av den slitesterke nedre tredjedelen av klauvveggen både mot klauvspalten og på utsida av klauva (hornet utenfor den hvite linjen) skal inngå i bæreflatten etter beskjæring. Avrunding av klauvranda skal gjøres svært skånsomt slik at minst mulig horn fjernes. Det er dessuten viktig at ikke drakta blir for lav. Den bør være ca. halvparten av den fremre veggen ved avsluttet beskjæring. Drakthjørnet har en viktig bærefunksjon.

Klauvskjærere i Norsk klauvskjærerlag skal følge punktene i skrevet «Kvalitetssikret klauvskjæring» (<http://storfelhelse.no>). Klauvskjærere bør be gardbrukeren ringe hvis noen av dyra eller enkelt dyr ikke beveger seg normalt etter beskjæring.

Valgkomiteen oppfordrer

til å komme med forslag til endringer i styret innen årsmøtet hvert år (ase.margrethe.sogstad@tine.no). Årsmøtet for 2011 avholdes 22.09.12.

ring. Tilbakemelding gjør det mulig for klauvskjæreren å korrigere egne beskjærrutiner. Han/hun bør da vurdere å dra tilbake for å undersøke et representativt antall dyr i klauvboks. Alle kan gjøre feil, men klauvskjærere må alltid ta ansvar og evt. sammen med veterinær igangsette nødvendige tiltak hvis de har vært så uheldig å ta for mye.

Klauvskjærere bør dessuten notere i

klauvkortet, hvis de vet at de har skåret sålen litt for tynn på enkelt dyr. Slike dyr bør settes på mjukt underlag og man bør la være å slippe dem på grovt underlag/beite og lignende den første uka. Ved behov legges bandasje på affisert klauv og evt. kloss på den andre klauva hvis det bare gjelder den ene klauva på et bein. Bonden bør dessuten være ekstra nøye med reinholdet.

Presentasjon Cecilie Ødegård

Jeg er ansatt som stipendiat hos Geno, og nå jobber jeg med å analysere klauvdata fra Kukontrollen. Jeg skal beregne arvegrader for de ulike klauvlidelsene og se på sammenhenger mellom dem. Det er en spennende, men utfordrende jobb fordi det foreløpig er få observasjoner for de enkelte klauvlidelsene. Målet er å kunne inkludere klauvlidelser i avlsarbeidet for NRF. Før jeg begynte i Geno tok jeg en mastergrad i husdyrvitenskap på UMB.

